

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Een gespeend kind...

*"Mijn ziel is als
een gespeend kind
in mij..."*

Psalm 31:2

*Die kleine
jongen kwam
daar. hoe jong
hij ook was,
in aanraking
met dingen
waar hij in zijn
jongensdromen
nog niet over
gedroomd had.*

Wat een mooie Psalm – die 131ste. Een idyllisch tafereel. We zien een kind in de armen van moeder liggen. Het heeft gedronken en is verzadigd. Het hoort haar hartenklop en voelt haar liefdevolle warmte. dat is de beste plaats voor zo'n jong kind, geborgen in de liefde van de moeder. Zo lijkt David de geborgenheid van zijn leven bij de Heere te bezingen. Hij is kennelijk in een situatie van stilte en kalme rust. Hij mag zich koesteren in het genot van de veilige beschutting en de koesterende omhelzing van de Heere. Dat is iets om jaloers op te zijn. Om heimwee naar te hebben. Als ik me verheug "in God, naar waarde nooit te danken." En als ik geniet van de Heere en Zijn heilrijke aanwezigheid. "Hier wordt de rust geschonken..." Maar de vraag is, of dat in deze Psalm wel bedoeld wordt. Is deze Psalm echt wel zo genoeglijk, zo stil en rustig? Mogen we, als we deze Psalm 131 goed lezen, die conclusie wel trekken? Is dit ongestoorde genot de sfeer die vanuit deze Psalm op ons afkomt? David vergelijkt zich met iemand. Met wie? Met een gespeend kind! Wat is dat, een gespeend kind? Het is een kind dat sinds kort niet meer door de moeder gevoed wordt, maar dat overgaat naar het meer vaste eten. Het kind is dan ongeveer drie jaar. Vanaf de geboorte heeft het kind de moederborst gekregen. Ze heeft het al die jaren gevoed en gekoesterd. Maar het moet daar nu aan onttrokken worden. Het kind moet op eigen

benen leren staan. Het is geen zuigeling meer. Het wordt nu min of meer losgemaakt van de moeder. In de Bijbel lezen we enkele keren over het spenen van een kind. Bijvoorbeeld van de kleine Samuël. Voor Samuël betekende dat gespeend zijn heel wat. Het was het moment dat zijn moeder hem weg bracht. Toen hij gespeend was, werd hij uit het ouderlijk huis verwijderd. Weggebracht uit het huis van zijn vader Elkana en zijn moeder Hanna naar het heiligdom in Silo. Helaas was dat een heidense omgeving ook. Die kleine jongen kwam daar. hoe jong hij ook was, in aanraking met dingen waar hij in zijn jongensdromen nog niet over gedroomd had.

Het gespeend worden, het losgemaakt worden van de moeder, was niet zo'n plezierige gebeurtenis voor het kind. Het moest de boze wereld in. Met alle dreigingen en verleidingen. Het moest nu van de moeder vandaan, verder dan ooit eerder in het korte leventje was gebeurd. Wat de kleine Samuël betreft, was dat wel heel erg concreet. Weg van thuis. En dagelijks in een goddeloze omgeving. Welnu, daarmee vergelijkt David zich. hij heeft er ook wat van moeten meemaken. Vanbuiten strijd en van binnen vrees. Dat was dikwijls de situatie van zijn leven. Is daarin ook niet het leven van al Gods kinderen getekend? Wat komt er niet op hen af. Op dat leven met de Heere. Van binnenuit en van buitenaf.

Is dit ook niet dikwijls Gods

leiding in het leven, Zijn wijze leiding... - dat Hij Zijn kinderen wel eens loslaat, zo lijkt het wel. Wanneer ze, bij wijze van zeggen, "gespeend" worden. Als de Heere een paar stappen terug doet. Een situatie waarin Hij hen niet verlaat en nog minder vergeet. Maar waarin Hij wel de gevoelige ervaring van Zijn nabijheid een ogenblik terugneemt. Met welke bedoeling? Om hen op te voeden. Om hen te leren dat ze niet moeten leven bij hun gevoel. Maar door het geloof. Zoals de Heere Jezus het tot Thomas zei: "Zalig Thomas, zijn zij, die niet zullen gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben." De Heere wil Zijn kinderen leren om te leven door geloof en gebed. Uit de vaste bron van het Woord van God.

De kleine Samuël, hoe jong hij ook was, had er iets van geleerd. Hij had een godvrezende vader en een biddende moeder. De vreze des Heeren was hem als het ware vanaf de moederschoot mee gegeven. Biddende ouders, die had hij als voorbeeld. En zie nu eens, als de kleine Samuël in Silo arriveert, in die goddeloze omgeving. Nadat hij gespeend is. Wat lezen we van hem? "En hij bad aldaar de Heere aan." Samuël, ver van huis. Ver van zijn moeder. In dreigende en verleidelijke omstandigheden. Maar de kleine jongen zoekt de Heere in het gebed.

En daarmee hebben we, naar mijn overtuiging, de betekenis van Psalm 131, het tweede vers. Wat typeert het leven van David,

met zijn strijd, midden in allerlei verleiding? Wat typeert het leven van een ware christen? Het is een biddend leven. Een leven in afhankelijkheid. Waarin de Heere mij leren gaat: "heb ik mijn ziel niet gezet en stil gehouden...?" In opziende verwachting van de Heere...

Calvijn leest in deze woorden iets van een eed, een betuiging voor Gods aangezicht: "Zijn ziel te zetten als een kind, dat is: haar een gestalte te geven gelijk als van een kind, namelijk zich vredig en stil te houden – en dat tegenover de ziedende hartstochten en begeer-

lijkheden waarmee velen zichzelf en heel de wereld in beroering brengen." Een christenleven is een biddend leven of het is geen christenleven.

J.M.J. Kieviet

Ambtelijke praktijk

Leven bij de toekomst. Jakobus 5: 7- 10

Hoe triest

Het gestolen loon in het bezit van de rijken heeft een stem gekregen door het geroep van de maaiers. Van de arbeiders. Op zich is dit geen vreemde uitdrukking. Het bloed van Abel roept om wraak. De Heere zegt tot Kaïn: Wat hebt jij gedaan? Daar is een stem des bloeds van uw broeder, dat tot Mij roept van de aardbodem, Genesis 4:10. De engelen zeiden tot het gezin van Lot: Wij gaan deze plaats verderven omdat haar geroep

groot geworden is voor het aangezicht des Heeren en de Heere ons uitgezonden heeft om haar te verderven, Genesis 19:13. De financiële nood in de dagen van Jakobus als gevolg van de onrechtvaardige behandeling is de Heere niet onbekend. Hij zal recht doen. De rijken trokken zich nergens wat van aan. De situatie treffen we ook aan in het boek 'De negerhut van oom Tom.' Striemend zegt Jakobus: Jullie leven alleen maar voor jezelf. Gij hebt lekkerlijk geleefd op de aarde en wellusten gevolgd (vs. 5). Ze leven als varkens die vetgemest worden voor de slachttijd. De slachting is de oordeels dag. Ze vallen daaronder en terecht. Ze hebben de rechtvaardige veroordeeld. Niemand werd voor de rechtbank onschuldig verklaard, juist het tegendeel. Het vonnis kan verzaamd worden. De arbeiders stonden als machtelozen. Het recht struikelde op de straten. In de gemeenten en daarbuiten werden ten hemel schreiende zonden bedreven. De reactie van Jakobus kon niet uitblijven. Hij kon niet nalaten te spreken. Tot de gedupeerden. We zouden het volgende verwacht hebben, gelijk dat in de 19e eeuw werd gehoord: proletariërs, verenigt u! De barricaden op! De proletariërs waren de bezitloze arbeiders. Zij werden opgeroepen tot een gezamenlijke aanval. Opkomend voor hun rechten. Aan de uitbuiting, de zelfverrijking moest een einde komen. Gaat nu Jakobus in dezelfde geest spreken

en schrijven? Juist het tegendeel. Wij lezen: Zo zijt dan lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren (vs. 7).

De pastorale toon

Laten we allereerst letten op de pastorale benadering. De herderlijke aanspraak. Tot driemaal spreekt hij de verdrukten, de onrechtvaardig behandelenden aan als broeders. Wat worden zij bemoeid. Voor de rijken zijn ze geen broeders. Juist het tegendeel. Maar Jakobus weet zich één met hen. Er is bijzonder een band in de Heere. Ze behoren met Jakobus tot het huisgezin des Heeren. God de Heere is hun Vader en Jezus Christus hun oudste Broeder. Hij komt als Rechter en zal recht doen. Denkend aan Zijn verschijning die vaststaat en zo Zijn werk, wekt Jakobus op tot geduld. Tot lankmoedigheid. Dit woord wijst naar het Griekse grondwoord op het werkwoord: jezelf beheersen. In dit verband lezen we in Spreuken 16:32 'De lankmoedige is beter dan de sterke en die heerst over zijn geest dan die een stad inneemt.' Vandaar dat lankmoedig zijn, geduld hebben, niet kan leiden tot de gedachte aan zwakheid, maar de aandacht dient gericht te zijn op kracht. Geloofskracht puttend uit de wetenschap, uit de zekerheid, dat de toekomst des Heeren komt. Geen lijdelijke berusting, maar moed, kracht en troost elkaar inspreken, want jullie zijn broeders. Gelijk als ik jullie

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van ds. J.M.J. Kieviet over Psalm 131:2 "Een gespeend kind." Ds. Tanis schrijft over Jakobus 5:7-10 "Leven bij de toekomst". Ds. J.M.J. Kieviet gaat verder met de behandeling van het Avondmaalsformulier. Ds. Hoefnagel schrijft in zijn rubriek over het nieuwe schooljaar. In de rubriek sprekend verleden opnieuw een bijdrage uit het werk van ds. Theodorus van der Groe over de bekering. In 'voor u gelezen' een stukje van Wulfert Floor over Psalm 41:5b. Tenslotte wat boekbesprekingen en berichten.

Ontmoetingsdag Urk

D.V. zaterdag 24 september in de Chr. Geref. Kerk 'Eben-Haëzer' op Urk. Sprekers: Ds. M. Vlietstra, ds. A.A. Egas, ds. J.M.J. Kieviet en ds. A. van Heteren. Aanvang 10.30 uur en 2 uur. Kinderoppas en boekentafel aanwezig.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal in verband met de vakantietijd D.V. dinsdag 20 september verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 8 september.

AvH

zie als broeders. Er komt algeheel rechtsherstel. Jezus heeft immers gezegd: zal God dan geen recht doen Zijn uitverkorenen die dag en nacht tot Hem roepen hoewel Hij lankmoedig is over hen. Ik zeg u, dat Hij hen haastelijk recht doen zal, Lukas 18: 7 en 8. Hoe de situatie van de verdrukte arbeiders is brengt Jakobus sprekend duidelijk voor de aandacht. Jakobus gaat spreken over het dagelijks werk op de akker. Er dient geleefd te worden bij dit beeld. Dan zijn er verschillende werkzaamheden die in een bepaalde volgorde plaatsvinden. Ploegen, eggen, verwijderen van stenen en daarna zaaïen. Na het zaaïen mag er verwachting zijn van de voltrekking van het proces. Het in de aarde gevallen zaad kan gaan sterven en ontkiemen en vrucht laten zien.

Uitzien

Naar dat laatste wordt bijzonder door de boer uitgezien. Jakobus spreekt van de kostelijke vrucht van het land. Door de landman wordt die vrucht verwacht. Lijdzzaam verwachten is een zegen. De hoop is gericht op regen. De vroege en de late regen. De vroege in oktober of november en de late regen in maart of april. Beide zijn voor groei en goede oogst noodzakelijk. De beide regens worden in de Schrift genoemd, het is een zegen van de Heere voor het volk. Het inhouden spreekt van de vloek van de Heere over het volk. Nu moest de boer soms lankmoedig en geduldig wachten, maar niet zonder hoop. De oogsttijd komt! Blijdschap kan hem vervullen als er verwachting mag zijn van een goede oogst. Zo is er grond om uit te zien naar de komst van de Heere. Hij zal alles maken dat we ons verwonderen moeten. De zekerheid van het komend rechtsherstel moet ook nu reeds hun hart versterken. Een sterk hart is een hart dat kan verdragen en volhouden. Tegen de rijken wordt gezegd dat zij hun hart vet mesten. De armen worden opgeroepen hun harten sterk te maken. De uitdrukking ‘versterken van het hart’ lezen we ook bij Paulus. In de zendbrieven aan de Thessalonicenzen. Ook wordt de

wederkomst van Christus er bij betrokken. Geduldig dient alles gedragen en verdragen te worden. Wetend en daarom gelovend dat Christus weder komt. Jakobus schrijft met overtuiging ‘de toekomst des Heeren genaakt.’ Die zekerheid moet niet leiden tot het stellen van een jaartal, maand of dag. Maar het dient wel te leiden tot een leven erbij en eruit dat Jezus Christus onderweg is. De tekenen der tijden wijzen erop, laat dit de verwachting sterken. Gaan we verder lezen, dan kan gedacht worden, dat Jakobus een ander onderwerp aansnijdt. Hij wijst op het zuchten tegen elkaar. De aanduiding zegt ons dat er niet slechts onderling gekakeld wordt. Men verweet elkaar allerlei dingen. Door een bepaalde omstandigheid raakte men gespannen, oververmoeid. Op een gegeven moment kon men niets meer van elkaar verdragen. De verwijdering van elkaar neemt toe. Men neemt het voor zichzelf op. Er is sprake van zelfhandhaving en zelfrechtvaardiging. Deze zaken kunnen een muur worden waar achter men schuilt. Echter de dag van het oordelen door de hoogste Rechter komt. Gaat er niet aan voorbij, broeders. Jullie houding, jullie spreken is zonde. Het is een grote zonde die ons het oordeel waardig maakt. Meen niet dat het een kleine zaak is. Dit nu wordt onderstreept door Zijn spreken: ziet de Rechter staat voor de deur. Jezus Christus zegt: De Vader oordeelt niemand maar heeft al het oordeel de Zoon gegeven (Joh. 5:22).

Jezus staat voor de deur

Jezus Christus komt weder om te oordelen de levenden en de doden. Jezus is komende. Hij staat zelfs voor de deur. Hij staat op het punt om binnen te komen. Op het staan voor de deur dient gelet te worden. Hij kan zo binnen komen. Er is nog een zaak. Staande voor de deur hoort Hij alles en neemt Hij alles in Zich op en vergeet niets van wat er achter de deur gesproken of besproken wordt. Van huiskamerdeur, schooldeur en kerkenraadskamerdeur geldt dit. Als de Almachtige staat Hij dus voor elke deur. Ook

de deur van ons hart. Dit is een waarschuwing of een troost. Hij, Die hoort spreken, wil ook luisteren en helpen. Ook tot herstellen, het bevorderen van de onderlinge verhouding. Een broederlijk leven. Niet slechts in naam, maar metterdaad. Bij zijn onderwijs geven heeft Jakobus steeds hun verdrukking, hun lijden voor ogen. Hun beproeving raakt hem. In hun omstandigheden wil hij hen erop wijzen, sterker nog, hij wil hen overtuigen dat ze geen onbekend spoor gaan. Het verleden wijst op werkelijkheden, die er in het heden zijn. Al zijn de omstandigheden anders, de ondervinding laat veel overeenstemming zien. Laat in het ambtelijke werk de geschiedenissen in de Schrift gekend en in de kerkgeschiedenis beschreven geen gesloten boek vormen. Laten ze dienen. Dit zien we ook bij Jakobus. Hij zegt: Neemt tot een voorbeeld des lijdens en der lankmoedigheid de profeten, die in de Naam des Heeren gesproken hebben (vs. 10). Vragen behoeven niet gesteld te worden. Aan wie Jakobus denkt en op wie hij wijst is bekend. De geadresseerden waren onderwezen in de wet en de profeten kenden zij. De profeten stonden in ’s Heeren dienst en ze konden tijdens het spreken zeggen: zo zegt de Heere. Achter hen stond hun Zender. Hun weg was overwegend niet gemakkelijk. Ze moesten tegen de wind en tegen de storm in. Ze moesten tegen de stroom op roeien. Ze bemerkten in de tegenstand de kracht van het ongelooft. Het felle tegenspreken van de valse profeten greep hen aan. Men heeft zwaar geleden. Maar in en door Gods kracht hebben zij het kwaad verdragen en hun geduld niet verloren. Ze gingen door met het spreken. Een sprekend voorbeeld is Jeremia. Door lijden is hij geheiligd. Wat de Heere bij zijn roeping gesproken heeft is vervuld. De Heere Jezus heeft in Zijn onderwijs ook gewezen op de profeten. Lijden, verachting, verwerping, verdrukking blijven zijn knechten, blijven zijn volgelingen niet gespaard. Maar dit is een troost, een kracht: het spreekt van het één zijn met de Heere. Er is uitzicht. Hun levens-

De verwijdering van elkaar neemt toe. Men neemt het voor zichzelf op. Er is sprake van zelfhandhaving en zelfrechtvaardiging.

beeld moet een voorbeeld zijn in het strijdperk van het leven. Ze vormen immers een wolk der getuigen. Getuigend! Houdt moed, houdt aan. Het geloof in des Heeren Woord beschaamt niet. Hebben we als ambtsdragers zulke woorden en raadgevingen nodig? We vechten toch niet voor onze eigen zaak? We kunnen ons zelf

als dienstknecht zien en ons ook zo noemen. Maar in gesprek en gebed en in de praktijk een werknemer zijn. Dan staan onze rechten voorop. Is dat een onbekende zaak in het kerkelijke leven? Elke ambtsdrager kan weten waarop en waartoe in een gemeente gewerkt wordt. Is er het streven om iets te kennen van de gestalte van de

Meester, dan gaat het in niets om onszelf, maar dan is er de drang om te dienen. Er volgt strijd op, maar ook troost, kracht en volharding. Wie wil leven tot zegen van de gemeente en zo een band kent aan heel de gemeente zal door de Zender niet verlaten worden. Juist het tegendeel!

M.C. Tanis

Sprekend verleden

Theodorus van der Groe. De bekering (4)

De waarachtige bekering bestaat niet alleen uit de afsterving van de oude mens, maar ook uit de opstanding van de nieuwe mens.

De nieuwe mens

De nieuwe mens wordt vernieuwd tot kennis naar het evenbeeld van Hem, Die hem heeft geschapen. Met de nieuwe mens wordt het nieuwe geestelijke leven bedoeld waardoor de mens geheel veranderd en vernieuwd wordt. Het beeld van God wordt hersteld. Het wordt in de Bijbel genoemd: een nieuw hart, een nieuwe geest in het binnenste, een nieuw schepsel, de inwendige mens, de verborgen mens des harten, de nieuwigheid des geestes en de geestelijke mens. In Efeze 4:24 wordt gesproken over het aandoen van de nieuwe mens, die naar God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid. De aanduiding "mens" wordt gebruikt om de nauwe vereniging met de mens aan te geven. Het nieuwe staat niet apart van de mens, staat niet buiten de mens, maar is de mens zelf. Het is de mens zelf die in de bekering veranderd en vernieuwd wordt. De bekering maakt de mens pas echt tot mens. Van der Groe schrijft dat de mens voor zijn bekering eerder lijkt op een beest dan op een mens. Er wordt ook over nieuwe mens gesproken omdat de bekering de hele mens betreft:

ziel en lichaam. De nieuwe mens heeft zijn oorsprong uit God, zij is te herkennen door de buitenwacht. De nieuwe mens leeft en werkt. Er is sprake van groei. Het Woord van God is het voedsel van de nieuwe mens. Er is sprake van "nieuwe" mens. Dat woord wordt gebruikt om het onderscheid met de oude mens te benadrukken. Voor de bekering was er niets van de nieuwe mens in de bekeerde. Bij de bekering begint een geheel nieuw leven. De nieuwe mens is schoon, beminnelijk en heerlijk. Nieuwe dingen zijn vast, hecht en sterk. Zo is het ook met de nieuwe mens. De nieuwe mens kan niet te niet gedaan worden. De mens wordt in alle opzichten vernieuwd bij de bekering: het verstand, het oordeel, de wil, het geweten, de hartstochten en het geheugen. Het lichaam wordt door de vernieuwde ziel bestuurd en geregeerd. Het lichaam wordt een tempel van de Heilige Geest. Alle leden van het lichaam worden wapenen der gerechtigheid.

De opstanding van de nieuwe mens

De opstanding van de nieuwe mens wordt ook wel genoemd aan aandoen van de nieuwe mens. Er wordt over opstanding gesproken omdat de bekering vergeleken kan worden met een opstanding uit

de doden. Van der Groe schrijft: 'Want voor de bekering is de mens geheel dood in de zonde en in de misdaden, gelijk ons Gods Woord overal leert, maar in de bekering komt God hem door Zijn hemels licht opwekken en levend maken, zodat de mens bij dat licht evenals uit de dood opstaat en in een nieuw leven wordt gesteld, dat uit Christus door de Heilige Geest zijn oorsprong en beginsel heeft. Hier scheiden de vorige oude mens der zonde, en de nieuwe mens der genade nu van elkander. Want met het sterven van de ene staat aanstonds de andere op en dat wel in een zo nauwe betrekking tot en op elkander, dat naar de mate de oude mens afsterft, de nieuwe opstaat. Hij, die tevoren geheel en al dood was door de zonde, wordt in en door de bekering op een krachtdadige wijze door Gods Woord en Geest levend gemaakt, en gaat dus in een nieuw leven over, waar hij tevoren niets met al van kende of kon kennen; omdat hij geestelijk geheel dood was.' De opstanding van de nieuwe mens houdt in dat die mens nu een totaal ander mens is dan hij tevoren was. Hij leeft nu als een nieuw schepsel in Christus Jezus. Eerst was hij geheel vleselijk, nu is hij geestelijk. Eerst was hij duister, nu licht. Eerst was hij dood, nu levend. Eerst leefde satan in hem, nu leeft Christus in hem. Dit

De aanduiding "mens" wordt gebruikt om de nauwe vereniging met de mens aan te geven.

komt openbaar in het gedrag en de levenswandel.

Droefheid over de zonde

Er is echte en valse droefheid over de zonde. De echte is de droefheid naar God en de valse is de droefheid der wereld. We lezen daarvan in 2 Kor. 7:10 ‘Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid, maar de droefheid der wereld werkt de dood.’ De droefheid over de zonde behoort tot de afsterving van de oude mens. De Heidelbergse Catechismus schrijft over “een hartelijk leedwezen dat wij God door onze zonden vertoornd hebben.” Naast droefheid over de zonde is er haat tegen de zonde. Waar deze twee zaken gevonden worden verliest de oude mens een groot gedeelte van zijn krachten en sterft af. Wie bekeerd wordt kent leedwezen over de zonde. Door de zonde is Gods majesteit geschonden en heeft de mens zichzelf in een allerdiepste eindeloze rampzaligheid gestort. Dit geeft zeer grote droefheid en leedwezen. Van der Groe ziet de vraag onder ogen hoe een mens de zonde leert kennen. Zonder heldere, onderscheiden en geestelijke kennis van de zonden kan er geen bekering zijn. Zonder geestelijke kennis van de zonde is er geen droefheid over de zonde. We lezen in Jeremia 31:19 ‘zekerlijk, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik aan mijzelf ben bekend gemaakt, heb ik op de heup geklopt.’ Op grond van deze tekst zegt Van der Groe dat er eerst een aan zichzelf bekendmaken is en daarna berouw. We lezen in Jer. 14:20 ‘Heere, wij kennen onze goddeloosheid en onzer vaderen ongerechtigheid, want wij hebben tegen U gezondigd.’ Van der Groe schrijft: ‘dat het ook des Heeren gewone weg is, in de bekering de mens eerst te brengen tot een genoegzaam klare en onderscheiden kennis van zijn zonden.’ “Het eerste medicijn dat de Heere Jezus tot genezing van zielen gebruikt is ogenzalf om te gaan zien en zo zijn zonde en ellende te kennen. “De mens moet eerst komen tot zichzelf, eer hij kan komen tot Christus.” Bij schepping en bij herschepping

is het eerst wat de Heere voortbrengt het licht. “Onze ogen zijn gemaakt voor twee dingen, om te zien namelijk, en om te wenen. Maar zo moeten wij eerst de zonden zien, en dan daarover wenen.” “Waar geen gezicht van zonde is, daar kan ook geen bekering zijn.”

Ware zondekennis

Met je verstand weten en toestemmen zondaar te zijn, is de ware zondekennis niet. De Bijbel onderschrijven zoals die spreekt over de zonde evenmin. De ware zondekennis wordt gewerkt door de Heilige Geest. De Heilige Geest ontdekt aan zonde, overtuigt van zonde. De Heilige Geest doet dit door middel van het Woord. De Heilige Geest opent en verlicht het verstand. Hoe gaat dat? Voordat dit gebeurt stemt de mens hooguit algemeen toe dat hij zondaar is. Maar als de Heilige Geest gaat werken wordt de mens veel duidelijker, krachtiger en levendiger aan de zonde ontdekt dan voor die tijd. We lezen bij Van der Groe: “Hij beschouwt zichzelf in de spiegel van Gods heilige Wet en ziet daar zijn lelijke, walgelijke en afschuwelijke gedaante zo klaar en levendig, dat hij een schrik krijgt van zichzelf en moet uitroepen met de profeet (Jes. 6:5) ‘Wee mij, ik verga! Dewijl ik een man van onreine lippen ben!’” Het geweten gaat spreken. Menigten van zonden, die verborgen waren, worden gezien. Alle verontschuldigingen voor de zonde verdwijnen als rook. De zonden worden niet meer vergoelijkt of verkleind. Ook de allerbeste werken worden tot zonde. Psalm 38:6 wordt beleefd ‘Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn ze mij te zwaar geworden.’ De verdorvenheid van het hart wordt beleefd. Het zaad van elke zonde wordt daar aangetroffen. Matth. 15:19 wordt verstaan ‘Uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen en lasteringen’. Het wordt gezien dat er geen goed in de mens woont. Hij staat schuldig aan al de geboden van Gods Wet.

Hartelijk leedwezen

Het lelijke en verschrikkelijke van de zonden stelt de Heilige Geest voor ogen. Dat geeft een diepe smart, een groot verdriet in de ziel. In plaats van een stenen hart komt een vlezen hart. Het vlezen hart wordt verwond door de scherpe prikkels en doornen van de zonde. Voor de bekering kan een mens met droge ogen naar de zonden kijken. Door de bekering komt er een droefheid over de zonden die er voor die tijd niet was. Van der Groe haalt de opvatting van de antinomialen aan (wetsbestrijders): “Zij wilden niet, dat men over de zonden zou treuren, maar als men gezondigd had, moest men terstond zijn toevlucht tot Christus nemen, en met blijdschap geloven dat Hij voor de zonden voldaan had.” Ook in de dagen van Van der Groe waren er velen die geen droefheid over de zonden kenden en toch geloofden dat zij bekeerd waren. Van der Groe schrijft dan: “een bekering zonder droefheid en tranen is evenals een fontein of put zonder water.” Wie nooit met diepe smart aan zijn verleden terugdenkt mag wel degelijk twifelen aan de echtheid van zijn bekering, ja de duivel heeft hem bedrogen. In de Bijbel gaat de bekering altijd samen met innige en hartelijke droefheid over de zonden. Zie Joël 2:12 en 13 ‘Bekeert u tot Mij, met uw ganse hart, en dat met vasten, met geweene, en met rouwklage, en scheurt uw hart, en niet uw klederen.’

A. van Heteren

Zonder heldere, onderscheiden en geestelijke kennis van de zonden kan er geen bekering zijn. Zonder geestelijke kennis van de zonde is er geen droefheid over de zonde.

Het avondmaalsformulier (53)

“...en uw hongerige en dorstige zielen met dit Mijn gekruisigd lichaam en vergoten bloed tot het eeuwige leven spijze en lave, even zeker als een iegelijk dit brood voor zijn ogen gebroken en deze beker hem gegeven wordt en gij die tot Mijn gedachtenis met uw mond eet en drinkt.”

“Even zeker...” In deze wereld zijn niet veel zekerheden. Ons tijdelijke leven is vol onzekerheid. Wij kunnen onszelf en elkaar niets aangaande de toekomst garanderen. Zelfs voor een toezegging over een half uur moeten we al het voorbehoud maken: zo de Heere wil en wij leven. *“Ach wie flüchtig, ach wie nichtig ist der Menschen Leben”*, zo luidt het begin van een bekend Luthers kerklied. (“Ach hoe vluchtig, ach hoe nietig is het leven van de mens...”).

Geldt dat ook in het leven des geloofs? Kenmerkt het ook het leven van Gods kinderen dat het hun aan zekerheid ontbreekt? Zekerheid aangaande de zaligheid. Zekerheid aangaande de toekomst van hun leven. Zekerheid betreffende de bereidheid van de Heere om hun God te zijn, etc. Het lijkt er dikwijls op. Abram twijfelt op enig moment aan de vervulling van de belofte van nageslacht. David roept uit: “ik zal nog één dezer dagen omkomen in de handen van Saul!”, ondanks de belofte aan Hem gedaan. En klaagt Jeremia niet: “mijn sterkte is vergaan en mijn hoop van de HEERE...” Zekerheid, is dat niet heel wat anders dan geloof? Is er niet veel geloof (jazekeer, we spreken van het ware geloof) dat ver verwijderd van de zekerheid is?

“Hebt gij geen geloof?”

Hoe het ook zij, de Bijbel toont ons dat het er de Heere om te doen is dat Zijn kinderen in de zekerheid van het geloof leven. Ik zal daar niet breed over uitweiden. Een enkel voorbeeld maar. De Heere Jezus verwijt Zijn discipelen

hun angst bij de storm op het meer. “Wat zijt gij zo vreesachtig? Hebt gij geen geloof?” [Mark. 2: 40]. En hoe was dat met Thomas? De opgestane Zaligmaker voegt hem toe: “Zalig zijn zij die niet zullen gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben” [Joh. 20: 29]. Een bijbels voorbeeld van dit laatste is de dichter van Psalm 56. Hij verkeert in grote nood. Hij klaagt over de vele bestrijders die het hem moeilijk maken. Toch belijdt hij aan de Heere: “Ten dage als ik zal vrezen, zal Ik op U vertrouwen. (...) Dit weet ik, dat God met mij is. In God zal ik het Woord prijzen. In de Heere zal ik het Woord prijzen. Ik vertrouw op God. Ik zal niet vrezen. Wat zou de mens mij doen?”

Toch is de praktijk in het leven van de gelovigen, dat zij bij tijden met veel twijfelingen en met veel vrees bevangen zijn. Daar kunnen allerlei omstandigheden de oorzaak van zijn. We zagen het al eerder in de bespreking van ons avondmaalsformulier. Dagelijks moeten ze strijden met de zwakheid van hun geloof, en niet minder met de boze lusten van het vlees. En is het ook niet zo dat ze zich dikwijls moeten aanklagen bij de Heere dat ze zich “met zulke ijver om God te dienen niet begeven als ze schuldig zijn.” Wat is de beoefening van het geloof menig keer onder de maat. Wat zijn ze veelvuldig van hun plek.

Maar nu heeft de Heere aan Zijn kerk zichtbare middelen gegeven om hun geloof te versterken. De sacramenten van de heilige Doop en het heilig Avondmaal, “opdat Hij ons door het gebruik daarvan de belofte van het Evangelie des te beter te verstaan geve en verzegle” [HC zondag 25]. Hoe luiden die beloften? Ik zeg het opnieuw met onze catechismus: “namelijk dat Hij ons vanwege het enige slachtoffer van Christus, aan het

kruis volbracht, vergeving der zonden en het eeuwige leven uit genade schenkt.” De Heere weet van het kleingelovige hart van Zijn kinderen. Als het licht uit hun ziel geweken is en ze rondtasten in de duisternis van ongeloof en gebrek aan een vast vertrouwen. Hij nodigt hen aan Zijn tafel en wijst hen op de tekenen van brood en wijn. Ik zeg het nog een keer met de belijdenis van de kerk: “Alzo dat Christus mij en alle gelovigen (...) beloofd heeft dat Zijn lichaam zo zekerlijk voor mij aan het kruis geofferd en gebroken en Zijn bloed voor mij vergoten is, als ik met de ogen zie dat het brood des Heeren voor mij gebroken en de drinkbeker aan mij meegedeeld wordt...” [HC zondag 28].

Even zeker...

Dat laatste is ook de taal van ons formulier, op de plaats waar we met onze bespreking zijn aangekomen. De Heere spijzigt en laaft de Zijnen aan Zijn tafel. Zijn gekruisigd lichaam en Zijn vergoten bloed zijn hun door het geloof tot een geestelijke spijs en drank. Het formulier voegt daaraan toe: *“even zeker als een iegelijk dit brood voor zijn ogen gebroken en deze beker hem gegeven wordt en gij die tot Mijn gedachtenis met uw mond eet en drinkt.”*

De Heere schenkt Zijn kinderen in het gelovig gebruik van het Avondmaal een zoete en zalige vertroosting. Een vertroosting waarbij Hij hen verzekert van Zijn hartelijke liefde jegens hen. Een hartversterking en verzekering in de vorm van een zichtbaar getuigenis. Dat getuigenis richt zich via de oog-poort en via de mond-poort op het hart - en dat naast het hoorbare Evangelie dat zich langs de weg van de oor-poort wil hechten aan datzelfde hart. De formulering van zowel de catechismus als ons formulier is opmerkelijk. Met mijn eigen woorden: zo zeker als ik met mijn

Dagelijks moeten ze strijden met de zwakheid van hun geloof, en niet minder met de boze lusten van het vlees.

ogen zie dat voor mij het brood gebroken en de wijn uitgegaten wordt (en wie zal dat ontkennen?), zo zeker is het dat voor mij het lichaam van Christus aan het kruis is geofferd en Zijn bloed is gestort!

De beide tekens van het Avondmaal zijn gewone aardse zaken: brood en wijn. Bereid uit de gewone aardse bestanddelen van tarwemeel en druivensap. Daar is niets geheimzinnigs aan. We behoeven aan die elementen geen geheime krachten toe te kennen. Voor enig bijgeloof is hier geen enkele plaats. Nee, maar het zijn tekenen bij het Woord, het Woord van de Heere. Hij Zelf onderstreept daarmee de waarheid van Zijn getuigenis: "Ik voor u!" En dat is zo zeker als ik met mijn ogen die beide tekenen zie en ze tot mij neem. Zo zeker is de waarheid van de belofte Gods aan mij! Zo mag het geloof het weten en zich toe-eigenen. Het is als met de trouwring. Het materiaal van het goud is weliswaar een edel metaal, maar zonder verdere extra betekenis in zichzelf. De waarde wordt bepaald door wat de liefde ermee wil uitdrukken en door wat de wederliefde erdoor verstaat. De beide geliefden weten het zeker, mede door middel van het zien naar de trouwring: ik ben van jou en jij bent van mij.

Wat wil de Heere dus van de Zijnen als ze aan Zijn tafel gezeten zijn? Hij wil dat ze letten op wat er gebeurt: het brood wordt gebroken en de beker wordt met wijn gevuld; daarna geeft de

dienaar het gebroken brood en de uitgegaten wijn aan de aanzittende gasten – en zij van hun kant nemen het aan en nuttigen het brood en de wijn. En terwijl dit allemaal plaatsvindt, richten de gelovigen hun harten op tot de Heere. Door de tekenen heen zien ze iets van de zaak die betekend wordt: het lijden en sterven van hun geliefde Zaligmaker. Immers, ze zitten aldaar tot Zijn gedachtenis. In plaats van de dienaar zien ze nu door het geloof hun Heere en Meester, Hij die hen nodigde om aan Zijn tafel aan te zitten en Zijn gaven te ontvangen. Welnu, dit zien is geloven en dit geloven is hebben. Hebben in het geloof. Zo ontvangt de gelovige, hoe aangevochten en hoe twijfelmoedig misschien ook, van Godswege de verzekering dat het bloed en de Geest van Christus hem of haar ten goede zijn. Om het nog een keer met de catechismus te zeggen: "... dat Zijn lichaam zo zekerlijk voor mij aan het kruis geofferd en gebroken en Zijn bloed voor mij vergoten is, als ik met de ogen zie dat het brood des Heeren voor mij gebroken en de drinkbeker aan mij meegedeeld wordt..."

Zo laag daalt de Heere met Zijn Geest en genade af en versterkt het in zichzelf zo zwakke geloof door de middelen die Hij aan Zijn kerk gegeven heeft. "Even zeker...", zegt ons formulier. Het geeft mij aanleiding om Deo volente de volgende keer nog eens wat verder te luisteren naar Gods Woord betreffende de zekerheid van het geloof. Het formulier wijst zelf

ons dat spoor, als het vervolgens zegt: *"Uit deze inzetting van het heilig Avondmaal van onze Heere Jezus Christus zien wij dat Hij ons geloof en betrouwen op Zijn volkomen offerande (...) als op de enige grond en het enige fundament van onze zaligheid wijst..."* Voor dit keer volsta ik met het weergeven van een gedeelte van artikel 35 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. *"Wij geloven en belijden dat onze Zaligmaker Jezus Christus het sacrament van het heilige Avondmaal verordend en ingesteld heeft, om te voeden en te onderhouden degenen die Hij reeds wedergeboren en in Zijn huisgezin, hetwelk is Zijn kerk, ingelijfd heeft. (...) Om het geestelijk en hemels leven te onderhouden, hetwelk de gelovigen hebben, heeft Hij hun gezonden een levend Brood, dat van de hemel nedergedaald is, te weten Jezus Christus, dewelke het geestelijk leven der gelovigen voedt en onderhoudt, als Hij gegeten (dat is: toegeëigend en ontvangen) wordt door het geloof, in de geest. Om ons dit geestelijk en hemels Brood af te beelden, heeft Christus verordend een aards en zichtbaar brood, hetwelk een sacrament is van Zijn lichaam, en de wijn tot een sacrament van Zijn bloed, om ons te betuigen dat wij, zo waarachtig als wij het sacrament ontvangen en houden in onze handen, en het eten en drinken met onzen mond, waarmede ons leven daarna onderhouden wordt, ook zo waarachtig door het geloof (hetwelk de hand en mond van onze ziel is) het ware lichaam en het ware bloed van Christus, onze enige Zaligmaker, ontvangen in onze zielen tot ons geestelijk leven."*

J.M.J. Kieviet

Door de tekenen heen zien ze iets van de zaak die betekend wordt: het lijden en sterven van hun geliefde Zaligmaker.

Vragenrubriek

Naar school

Het nieuwe schooljaar is inmiddels weer begonnen en de scholen zitten weer vol met leerlingen en leerkrachten. Ik kreeg een vraag van iemand die opstandig is omdat hij gezakt is en een jaar moet overdoen. Ik heb er nog zo voor gebeden en mijn best gedaan! En een ander die veel gemakkelijker

leeft en ook nog eens zonder de Heere is wel geslaagd! Het is inderdaad moeilijk deze dingen te verwerken. Ik zal proberen er wat van te zeggen, al ga ik gelijk maar naar een grotere groep leerlingen toe, want er zijn rond dit punt ongetwijfeld meer die met vragen zitten en school op dit

moment niet leuk vinden. Ben je blijven zitten en kom je nu bij 'de kleintjes' van de vorige groep? Je ziet er dan zeker wel tegenop, omdat je dan zo opvalt! Misschien vinden ze je wel dom! Ik kan het heel goed begrijpen dat je het helemaal niet leuk vindt. Weet je wat je moet doen? Je moet

*Dan denk ik
aan degenen
die gezakt
zijn voor het
examen.
Misschien heb
je de moed
verloren en
wil je een
baantje
zoeken.*

het aan de juffrouw of meester vertellen! Die snapt het beter dan je denkt en die kan je echt helpen. Die kan er voor zorgen dat je niet zo opvalt tussen die anderen! Je moet tegenover de andere kinderen nooit opscheppen, dat je alles al lang weet. Dan krijgen ze een hekel aan je. Je moet proberen vrienden of vriendinnen te maken. En je vriend van het vorige schooljaar blijft ook nu je vriend hoor, al zit je niet meer in dezelfde klas. En weet je wat je bovenal moet doen? Je moet veel naar de Heere Jezus gaan om te bidden of Hij je helpen wil. Wist je dat Hij ook jouw leeftijd heeft gehad en naar school ging? Hij weet Zelf dat het soms best moeilijk kan zijn in het leven van jongens en meisjes. Hij is nu geen leerling meer. Nu is Hij de beste Meester. En Hij zegt: Laat de kinderen tot Mij komen! Zul je het doen? Hij kan en wil ook jou helpen! Als Hij zo goed is, dat Hij je zelfs eeuwig gelukkig wil maken, zou Hij dan ook niet in de alledaagse dingen van je leven je gelukkig willen maken? Zul je niet vergeten aan de Heere te vragen of Hij met je mee gaat? Dan denk ik aan degenen die gezakt zijn voor het examen. Misschien heb je de moed verloren en wil je een baantje zoeken. Misschien ben je teleurgesteld, omdat je toch zo goed je best had gedaan en ook veel gebeden had en toch ben je gezakt! Misschien heb je wel een schuldgevoel, omdat je het laatste jaar juist niet zo goed je best hebt gedaan. Al met al zie je erg tegen het nieuwe seizoen op en dat is goed te begrijpen. Maar je leraar of lerares begrijpt het ook hoor. En ze zijn er om je te helpen;

dat weet je toch wel? Als je er vorig jaar met de pet naar gooide moet je dat ook tegenover de Heere belijden als een zonde. Want Hij wil dat we ons best doen. Ik hoop dat je het als een zonde mag zien en dat je er berouw van krijgt. Bij de Heere is vergeving. Hij wil je helpen en zegenen. Een ander zegt misschien wanhopig dat er een heel jaar verloren is gegaan. Je hebt gelijk: een jaar is heel wat! Maar aan de andere kant is één jaar op een mensenleven toch ook weer niet zo veel. Het komende jaar zul je het misschien wel makkelijker hebben. Je moet echter niet denken dat je het nu wel redt. Zonder de hulp van de Heere redden we het niet. Het lijkt soms wel zo, omdat mensen die de Heere niet vrezen ook voorspoed hebben. Maar ook die komen er vroeg of laat achter dat aan Gods zegen alles gelegen is en dat een wandelen met de Heere ware voorspoed en ware vreugde geeft. En nu jij, die verdrietig bent, omdat je het laatste jaar toch echt je best hebt gedaan en zelfs veel gebeden hebt. En toch ben je gezakt! Dat is echt een raadsel, vind je niet? Het leven zit vol raadselen. Maar de duivel let er nu op hoe je reageert. Wat is hij blij als je opstandig bent en niet meer bidt. Hij fluistert je in dat je niet moet denken dat de Heere naar zo iemand als jou wil luisteren! Misschien zegt hij wel: zeg God vaarwel en ga de wereld dienen! Ook de Heere let er op hoe je reageert. Als je aan Hem vast houdt, zoals Job dat deed, dan zal Hij je zeker zegenen. En rust van binnen geven. Dan kan er zelfs een moment komen dat je de Heere

leert danken, omdat het in je leven anders ging dan jij je had voorgesteld! Dat kun je je nu misschien nog niet voorstellen, maar toch is het zo.

Ook kunnen de teleurstellingen in ons leven ons juist sterker maken voor het leven. Het leven is niet makkelijk, er kunnen zich moeilijkheden en zorgen voordoen in je leven. En als je dan al in je jeugd leerde een juk te dragen en met dat juk naar de Heere toe te gaan, maakt je dat sterker voor de toekomst. Er zijn namelijk ook mensen die vanaf hun jeugd alles hebben wat hun hartje begeerd, ze worden verwend, ze zijn nooit ziek, enzovoort! Als dan opeens een storm opsteekt in hun leven, weten ze geen raad. Dan vallen ze net zo gauw om als een boom die niet diep geworteld in de aarde staat. De Heere wil ons leren dat we Hem in alle dingen, klein en groot, op materieel en lichamelijk gebied, en zeker ook voor onze onsterfelijke ziel echt nodig hebben! En ook dat Hij ons bidden echt wel hoort, maar soms op een heel andere manier verhoort dan wij zouden verwachten. Intussen is school al weer begonnen en zit je al weer midden in je schoolwerk. Verlies de moed niet, maar vergeet de Heere niet, Die je altijd aan mag roepen. Het schoolleven en onze kinderen en jonge mensen hebben samen met hun leerkrachten onze voorbede nodig. Laten we hen zowel thuis in onze tafelgebeden als op de kansel in de voorbede niet vergeten. En ik wens jullie een goed schooljaar toe!

K. Hoefnagel

Voor u gelezen

Genees mijn ziel!

Psalms 41:5b

David roept hier om genezing van zijn ziel. Sommigen hebben gemeend dat David, ziek zijnde, met dit gebed de genezing van zijn lichaam bedoeld heeft. Want in

de Heilige Schrift wordt wel eens het lichaam bedoeld, als er van de ziel gesproken wordt. En soms ook wel beide, lichaam en ziel. Zo lezen we dat er acht zielen in de ark bewaard werden en van Jacob

lezen we dat hij naar Egypte trok met 75 zielen. Als we evenwel hier lezen van David dat hij om genezing van zijn ziel bad, dan versta ik daardoor veel liever Davids eigenlijke ziel of redelijke geest,

die hij ziek gevoelde en er daarom de toevlucht mee nam tot de zeer genadige God. Dit is, dunkt mij, duidelijk genoeg uit de woorden die onmiddellijk aan onze tekst voorafgaan en er op volgen. Immers hij roept eerst: "O, Heere, zijt mij genadig!" en dan laat hij volgen: "Want ik heb gezondigd". En tussen deze woorden staan dan de woorden van onze tekst: "Genees mijn ziel!" Die ziel had genade nodig, want die ziel had tegen God gezondigd. En daarom bedoelt hij niet zijn lichaam, maar zijn redelijke, onsterfelijke ziel. Wat is dat. Als een mens de genezing en gezondheid van zijn ziel begeert en verkrijgt? Het rechte welvaren en de gezondheid van onze ziel zal hoofdzakelijk daarin bestaan dat de Heere een zondaar vrijmaakt van zonde en hem al zijn schuld vergeeft. Daarom lezen we in Jesaja 53 dat de Kerk zegt dat zij alleen door de striemen van Christus genezen is. Zeker, als God aan een zondaar de zonden vergeeft en de ziel vrede met Hem uit genade verleent, dan wordt de ziel genezen van schuld, van zonde, van smart, van onrust en zielsangst. Wat is die mens gelukkig, die bij het ontdekkende licht des Geestes de krankheid van zijn ziel heeft leren kennen en veel biddend gebruik mag maken van de hemelse Heelmeester! Meestal begint God met de ziel van een mens te genezen door hem onrustig te maken wat betreft zijn toestand voor de eeuwigheid. Voorheen was het met hem, zoals ergens staat van de sterk gewapende, die zijn hof in het hart van de zondaar bewaart, waardoor alles in stille rust en gevaarlijke vrede is. Hij leefde toen gerust en zorgeloos voort en droeg een dode ziel in zijn levend lichaam om. Hij zocht Zijn rust en vermaak in de wereld en was best met zichzelf voldaan, als hij maar niet al te goddeloos was en telkens nog eens van genademiddelen gebruik maakte. Maar nu begint zo'n mens in mindere of meerdere mate te beseffen dat hij voor de eeuwigheid bestemd is en dat er een wonder aan hem zal moeten gebeuren, zal hij eenmaal rust kunnen hebben op zijn doodsbed. De woorden: dood,

hel en oordeel en eeuwigheid beginnen te wegen op zijn hart. Ja, Gods oordeel en die grote dag van afrekening komen hem als zeer ondragelijke zaken voor. Het begint met zijn vorige stille gerustheid gedaan te raken en het armschepsel begint telkens tot God te roepen, hoewel hij eigenlijk niet weet wat hij roepen of bidden zal. Ja, als de Heere een zondaar gaat genezen, dan wordt zo'n mens bekend gemaakt met de kwaal van zijn ziel.

De verloren zoon kwam tot zichzelf en zo moet elk onzer ook eerst tot zichzelf komen, eer wij recht tot Christus komen zullen. Nu, zulk een zondaar komt dan ook tot zichzelf, leert zich als ellendig kennen en leert zich als een arme, verloren schuldenaar bij God aanmelden, al zuchtend en smekend om genade. Als de Heere een zondaar geneest, dan ontsteekt Hij ook in het hart een nieuwe lust en een keus om de Heere lief te hebben en in al Zijn wegen te wandelen. De zondar gaat wandelen op de weg des geloofs en der godzaligheid.

Als God een zondaar geneest, dan wordt zijn inwendige en verborgen keus door Gods genade ook naar buiten openbaar. Het wordt zichtbaar voor de mensen dat er een wonder Gods aan zulk een mens gebeurd is. De oprechte, tot God bekeerde mens aanbidt de Heere, zoekt Hem en overdenkt Zijn Woord en Wet zelfs onder zijn drukste bezigheden. Hij kent de Heere in al zijn wegen en neemt zo zijn beroep waar met het oog op God en in de vreze van Zijn Naam. Deze genezing van een zondaar is hier echter altijd nog maar ten dele. En de ziel zal nog steeds over zonde en onreinheid te zuchten hebben, tot aan zijn dood toe. Maar dan, als de dood komt, zal de ziel volkomen genezen en ontheven worden van alle zonde en onreinheid. Hij zal naar die plaats gaan, waar geen Izak meer blind en geen Jacob meer kreupel is en waar geen inwoner meer zal zeggen: Ik ben ziek.

Dáár zal niemand meer te klagen hebben over zijn zonde of over enig gebrek! Er zijn mensen die zeggen: God zal in mij het werk

moeten beginnen en mij moeten genezen. En daarom helpt het mij niets of ik mijzelf pijnig. Daarom zal ik maar wachten totdat de Heere Zich over mij ontfermt. Het is dan ook onnodig om mij tot mijn plicht te vermanen. Hierop antwoord ik, o mens! spreek toch niet zo. Schuil niet achter uw onmacht, maar val liever daarmee voor de Heere neer en houd u bindend in de weg der middelen. Ik zeg niet dat u uzelf kunt genezen, maar dit zeg ik u wel dat ik u zeer wil aanraden om u in dat badwater te werpen, zo is het evenwel uw roeping om aan de kant daarvan te gaan liggen. Wie weet, de Heere mocht Zich over u ontfermen, zoals in dat geval van die onmachtige man, die 38 jaar in Bethseda ziek had gelegen en eindelijk door Jezus genezen werd. God is gewoon om zondaren met Zijn genade te verrassen en daarom raad ik u; houdt u in de weg der middelen. Och, heb dan de zonde niet lief en verhardt u niet tegen de Heere. Want er komt éénmaal een tijd, waarvan Salomo zegt: "De goddeloze zal heengedreven worden in zijn kwaad." Zolang de tijd nog duurt, is er nog hoop. Maar als de tijd weggaat, is alle hoop voor eeuwig afgesneden. O! gebruik dan die tijd om voor de eeuwigheid voorbereid te worden. Och! veel mensen spreken gedurig over tijdverdrijf, maar geloof mij, eenmaal zal de dood de tijd voor u verdrijven. Dan zullen u en die kostelijke tijd afscheid van elkaar nemen om elkaar nooit weer te ontmoeten. Daarom; let op uw tijd, opdat God ook éénmaal van u niet zegge: "Ik heb hun tijd gegeven om zich te bekeren, maar zij hebben zich niet bekeerd".

W. Floor

*De verloren
zoon kwam tot
zichzelf en zo
moet elk onzer
ook eerst tot
zichzelf komen,
eer wij recht
tot Christus
komen zullen.*

Psalmen en geestelijke liederen namen in de Nadere Reformatie en in het Gereformeerde piëtisme een belangrijke plaats in. Ze verwoorden vaak wat er in het hart leefde en wat Gods kinderen op hun geestelijke levensweg ondervonden. Voor gezelschappen en voor persoonlijk gebruik verschenen verschillende liederenbundels. De titel van deze 17e wintercursus van de SSNR, 'En elkaar met lofzang stichten...', is ontleend aan een gedicht van Wilhelmus Sluiter, en geeft trefzeker het doel van dergelijke bundels weer. Het programma van deze cursus

Boekbesprekingen

Ineke Baron, Ons kind heeft PDD-NOS, paperback, 163 blz., € 15,90, Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer, ISBN 978-90-239-2494-4.

De ondertitel luidt: 'Over beperkt vermogen om liefde te ontvangen. Indringend en duidelijk wordt beschreven in dit boek wat het betekent als er een kind met PDD-NOS in een gezin geboren wordt en daar opgroeit. De schrijfster volgt een opleiding voor psychosociaal en pastoraal therapeut en werkt als hulpverlener in gevangissen. Het boek is boeiend geschreven. Wie als ouder, grootouder, broer of zus, leerkracht, predikant of anderszins te maken krijgt met een kind dat PDD-NOS heeft zal hier veel in herkennen. Eerlijk wordt beschreven hoe er ruzie kan ontstaan tussen ouders over het kind en hoe broers en zussen het beleven als een kind met PDD-NOS deel uit maakt van het gezin. In het boek komt duidelijk naar voren dat het kind met name moeite heeft met zijn moeder. De moeder probeert een weg te vinden om haar zoon te helpen en beter te begrijpen. Wat er gebeurt wordt tweemaal beschreven. Eerst zoals de moeder het meemaakt en dan probeert de schrijfster het weer te geven zoals de zoon het beleeft. De zoon heeft zelf gelezen wat er beschreven is en heeft in-

besteedt aandacht aan dichters als Wilhelmus Sluiter, Carolus Tuinman, Wilhelmus Schortinghuis en Jacobus Revius. Daarnaast krijgt ook de psalmberijming van Marinix van St. Aldegonde en die van 1773 aandacht.

De cursus wordt van november 2011 tot en met februari 2012 verspreid over zes zaterdagochtenden in Veenendaal gegeven. Een folder met meer informatie is verkrijgbaar bij de cursusleider, dr R. Bisschop, tel. 0318 – 522691.

gestemd met publicatie. Namen en omstandigheden zijn wel wat veranderd in dit boek. De zoon ziet zijn moeder als een spelbreker die telkens inbreuk maakt op zijn leven. In de stukjes beschreven vanuit het perspectief van de zoon wordt moeder met hoofdletters aangeduid om de afstand weer te geven die er is tussen moeder en zoon. Eerlijk worden spanningen beschreven die ook op de zondag ontstonden. Achterin het boek staat een korte reactie van de oudste en de tweede zus van de beschreven jongen. Het belang van het voortdurende gebed wordt daarin onderstreept. We willen het boek aanbevelen voor hen die te maken hebben met een kind dat PDD-NOS heeft.

Paul David Tripp, Anders dan je droomde? Paperback, 315 blz., € 19,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-09480.

Het boek is vertaald door Peter Meeuse MA. De auteur is hoogleraar pastorale zorg aan het Redeemer Seminary in Dallas, Texas (USA). De ondertitel luidt: 'Waar het echt om gaat in je huwelijk.' De auteur is zelf getrouwd en heeft vier (volwassen) kinderen. Vanuit de praktijk wordt door de auteur beschreven welke moeilijkheden, spanningen en teleurstel-

lingen er kunnen komen in het huwelijk. Vragen die dan kunnen rijzen worden onder ogen gezien. Wat doe je als het met je huwelijk anders gaat dan je verwachtte? Wat doe je als je je gekwetst voelt of als je beledigd wordt? Wat doe je als je je minder sterk voelt aangetrokken tot je man of tot je vrouw? Aan de hand van Gods Woord geeft de auteur waardevolle adviezen. Op blz. 202 omschrijft de auteur de liefde als volgt: "Liefde is een gewillige zelfopoffering waarin je het beste zoekt voor een ander, en die niet vereist dat de ander iets teruggeeft of dat de liefde door de ander verdiend moet worden." In het boek worden zes voornemens uitgebreid besproken: 1. Wij gaan actief werken aan een levensstijl van schuldbelijdenis en vergeving. 2. Wij gaan dagelijks werken aan groei en verandering. 3. Wij gaan samen werken aan een stevige vertrouwensband. 4. Wij gaan bouwen aan een relatie van liefde. 5. Wij gaan leren respecteren en waarderen dat de ander anders is. 6. Wij gaan ons huwelijk beschermen." Ik geef een kenmerkend citaat door dat we aantreffen op blz. 205 "Mijn grootste probleem is niet dat ik niet genoeg van Luella houd. Nee, mijn grootste probleem is dat ik niet genoeg van God houd, en omdat ik niet genoeg van God houd, houd ik ook niet van Luella zoals ik zou moeten. Als ik God niet liefheb zoals ik zou moeten, klim ik op Zijn plaats en wil ik alleenheerser zijn in mijn eenpersoonskoninkrijkje en eis ik dat anderen om mij heen doen wat ik zeg. Als ik God niet liefheb als mijn Koning, bouw ik mijn eigen koninkrijkje en leef ik voor mezelf. Ik wil je nu vragen, nu je deze woorden leest in dit boek: 'Wordt jouw huwelijk aangewakkerd en aangedreven door ware liefde die tot eer is van God, op de ander gericht is en zichzelf wegcijfert? Heb je je dit voorgenomen en breng je dit in de praktijk? Waarover moet je vergeving vragen en welke nieuwe en betere wegen moet je inslaan?' Op blz. 252 wordt terecht neergeschreven dat geen enkel huwelijk volmaakt is. We geven een citaat: "Niemand van ons is wie we door

genade zouden moeten zijn. Geen enkel huwelijk is zoals God dat oorspronkelijk bedoeld heeft. Niemand die dit leest kan zeggen: 'Ons huwelijk is volmaakt en heeft op geen enkele manier meer te groeien.' We moeten allemaal belijden dat we elke dag worstelen met de zonde. Elke dag zeggen en doen we dingen die verkeerd zijn. Elke dag willen we dingen die we niet mogen denken. Elke dag vervallen we weer in dat we voor onszelf leven in plaats van voor God en voor onze naaste. We zijn niet dankbaar genoeg voor onze man of vrouw zoals God hem of haar heeft gemaakt. We ergeren ons en zijn ongeduldig omdat we willen dat onze partner onze kloon is, en we willen niet te maken hebben met het moeilijke werk dat nodig is om onze levens te doen smelten tot één vlees." Het boek bevat veel waardevolle adviezen. Ook in onze kringen nemen niet alleen de huwelijksproblemen toe, maar ook het aantal echtscheidingen. Wat dat betreft kan kennisname van de inhoud van dit boek zeker betekenis hebben. Persoonlijk vind ik het boek tamelijk breedspakig, er staan veel herhalingen in en het doet ook wat 'amerikaans' aan. Meer dan eens kwam ik de uitdrukking tegen dat Christus voor ons heeft geleden. Daar kunnen we uiteraard niet mee instemmen.

W. Schippers, Het Uilennest, 192 blz., gebonden, € 13,95 (voor abonnees € 9,95), Uitgeverij 'de Ramshoorn', ISBN 97890-76466-811.

Het verhaal speelt zich af in het Develgebied tussen Heerjansdam en Zwijndrecht. Dit boek van W. Schippers is één van zijn bekendste boeken, het werd in het verleden meerdere keren uitgegeven en is zelfs in het Duits vertaald. Standverschil en onrecht zoals dat in het verleden vaak werkelijkheden waren, worden treffend beschreven. Een rijke boer wil zijn dochter niet uithuwelijken aan een boerenknecht. De knecht wordt ontslagen en kan door de invloed van de rijke boer nergens in de omgeving werk bij een andere boer vinden. Hij komt terecht op het 'Uilennest' waar hij jaagt en

vist. Ondertussen trouwt hij toch met de dochter van die rijke boer. De boer verstoot zijn dochter. De rijke boer weet de jacht- en visrechten van zijn voormalige boerenknecht op te kopen zodat deze tot stropen overgaat. Hij wordt betrap en komt in de gevangenis. Hier wordt de Heere hem te sterk. Uiteindelijk komt er verzoening tussen de rijke boer, zijn dochter en schoonzoon en bouwen zij in Amerika een nieuw bestaan op. Een verantwoord boek voor onze jeugd wat inhoud betreft. Bovendien geeft dit boek ook inzicht in de onrechtvaardige verhoudingen zoals die in het verleden werkelijkheid waren op het platteland.

M.J. Ruissen, De Christenreis, de Christinnereis en De Heilige Oorlog van John Bunyan. Gebonden, resp. 184 blz., 143 blz. en 164 blz., prijs per deel € 18,50, Uitgeverij 'de Ramshoorn', Goes, ISBN 90-802389-5-3, 90-76466-08-4 en 90-802389-2-9.

De meest bekende van de drie boeken is uiteraard de Christenreis. Maar het is een goede zaak ook kennis te nemen van de inhoud van de Christinnereis en van de inhoud van de Heilige Oorlog. Op een onzes inziens goede en verantwoorde manier heeft dhr. Ruissen de drie genoemde boeken van John Bunyan naverteld. Deze navertellingen zijn ontstaan in de praktijk van het onderwijs. De drie boeken van Bunyan zijn uiteraard al vaker uitgegeven. Er ligt nu een gewijzigde herdruk voor ons. Het is de bedoeling dat kinderen, dat de jeugd en dat ook de volwassenen kennis nemen van de inhoud van de genoemde boeken van John Bunyan die voluit Schriftuurlijk zijn en veel geestelijke lessen bevatten. Na elk hoofdstuk zijn gespreksvragen opgenomen. Die vragen kunnen dienstbaar zijn aan het gebruik in het gezin of in verenigingsverband om met elkaar over de behandelde stof door te spreken aan de hand van Gods Woord. Voor kinderen zijn een aantal eenvoudige vragen per hoofdstuk opgenomen. Uit de inleiding op de Heilige Oorlog nemen we het volgende over: "John Bunyan heeft het beroemde boek De Christenreis naar de

eeuwigheid geschreven. Het boek De Heilige Oorlog staat ook op zijn naam. Beide boeken staan vol beeldspraak en hebben hun waarde tot op de dag van vandaag niet verloren. Alle verwickelingen en gebeurtenissen schilderen het geestelijke leven van Gods kinderen en verkondigen het Koninkrijk der hemelen. Het was satans bedoeling Bunyan, de geroepen prediker, het zwijgen op te leggen toen de Engelse regering hem zelfs in de gevangenis wierp. Maar wat heeft hij gewonnen? In die gevangentijd (1660-1672) verlichtte de Heere Bunyans verstand om behalve De Christenreis naar de eeuwigheid en andere werken ook De Heilige Oorlog te kunnen schrijven. En wat was het gevolg toen na zijn gevangenschap eerst De Christenreis naar de eeuwigheid (1678) en daarna De Heilige Oorlog (1682) verscheen? Duizenden mensen moest de mensenmoorder van den beginne uit de kerker van de zonde en verdoemenis laten gaan. Satan wilde het licht van Gods Woord uitdoven, maar het werd op de kandelaar gezet en heeft in de gehele wereld geschinen. Ja, tot op de dag van

*"Waakt dan; want gij weet niet, in welke ure uw Heere komen zal".
(Matthéüs 24 vers 42)*

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk (Ebenhaëzer) geeft met droefheid kennis van het plotseling overlijden van zijn oud- ambtsbroeder.

JAN WOORD

Op de leeftijd van 73 jaar.

Met dankbaarheid gedenken wij dat hij de gemeente gedurende vele jaren met liefde, trouw en toewijding in het ambt heeft gediend, van 1970 tot 1976 als diaken, van 1976 tot 2008 als ouderling.

Ons gebed en meelevens gaan in bijzonder uit naar zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen, en verdere familie. De HEERE trooste en ondersteune hen. Hij heilige deze ernstige roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad,
Ds A. van Heteren, preses
W. L. Metz, scriba.

Urk 5 Augustus 2011.

heden mogen deze boeken tot zegen zijn." We sluiten ons aan bij de wens aan het slot van het voorwoord in De Heilige Oorlog "Wat zou het groot zijn, als dit boek een middel mocht zijn om het rijk van Diabolus, de duivel, te verstoren en af te breken. Het Rijk van El-Schaddai (God de Vader) en Zijn Zoon Immanuël (God de Zoon) zal dan door het werk van de Oppergeheimschrijver (God de Heilige Geest) uitgebreid worden. De drieënige God zij daarvan alle eer." We willen deze drie boeken van harte bij u en jullie aanbevelen.

G.C. den Hertog (red.), *Correlatie. Tussen bijbelwetenschap en systematische theologie, paperback, 75 blz., Uitgave Theologische universiteit Apeldoorn, ISBN 978-90-75847-33-8.* Op 28 en 29 juni 2007 werd aan de Theologische Universiteit in Apeldoorn een conferentie gehouden over vragen rond bijbelwetenschap en systematische theologie. Bijdragen van systematische theologen zijn opgenomen in dit boekje. Het is tamelijk specialistisch. Wie zich wil verdiepen in het correlatiebegrip van G.C. Berkouwer en de opvattingen daarover en de kritiek daarop kan in dit boekje terecht.

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk. Abonnementsprijs € 13,50 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 12 dollar per jaar. Advertenties € 0,36 (ex. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

CURSUS GEESTELIJKE VORMING

Nu de vakantie voor vrijwel iedereen voorbij is, kan het van belang zijn het programma 2011/2012 nog eens te vermelden, zodat U de data in uw agenda kunt vastleggen.

Donderdag

8 september	Ds. C.G. Vreugdenhil uit Vlissingen De vruchten van de Geest
13 oktober	Ds. J.M.J. Kieviet uit Dordrecht Och dat het eens kwam te gebeuren
17 november	Dr. W. van Vlastuin uit Wezep Mystiek, bevinding en geloof
19 januari	Ds. K.J. Kaptein uit Lunteren De spanning tussen christen-zijn en samenleving
16 februari	De heer H. van Groningen (St. 'De Vluchtheuvel') uit Kapelle Verwacht u Hem?
22 maart	Ds. J. Westerink De zin van het leven

De bijeenkomsten, waarbij **iedereen** hartelijk welkom is, beginnen om kwart voor acht in de zaal van de Rehobôthkerk te Sommelsdijk. Het cursusgeld bedraagt € 15.- voor de gehele cursus, of € 3.50 per avond, inclusief koffie en uittreksel.

Voor nadere inlichtingen kunt U terecht bij Kati Mulder, tel. 0187-482443 ('s avonds).

De Stuurgroep

Liefde voor Israël

als primaire drijfveer

De stichting bevordert door haar werk de evangelieverkondiging onder de Joden.

Voor meer informatie over ons werk, lezingen en donaties, ga naar onze website: www.messiasbelijdendejoden.nl of neem contact op met ds. G. Bouw, tel.: 0172 - 47 00 40, e-mail: g.bouw@solcon.nl.

Een gift overmaken kan op 37 78 53 496.

Postbus 22 - 3860 AA Nijkerk

De valse lijdelijkheid zegt: ik kan mezelf niet bekeren, als God me niet bekeert. Dus met nadruk op de eerste woorden. De ware lijdelijkheid zegt: als God mij niet bekeert, kan ik mezelf niet bekeren. Dus nu met een andere klemtoon. Zulk een ziet zó zijn ellende staat, als hij door Gods Geest is aangegrepen, dat hij er God in nodig heeft.

G. Wisse,

De bekering des mensen.